

ladaN

Un relat de: [Montseblanc](#)

Passen uns minuts de les dotze d'una nit de principis de desembre. Des del cel, el poble sencer es veu enterbolit, com si una gran campana de vidre fumat el cobrís. Pocs cotxes circulant als carrers, uns quants més a l'autopista que passa pel costat. Ja està glaçant. Les herbes que creixen al costat de la riera tenen gebre a les fulles allargassades i la llum de la lluna el fa brillar com si fos delicat cristall. Més de vint mil persones són a casa seva. Al llit, al sofà del menjador, encara a la cuina recollint... Vint mil ànimes com hámsters en una roda. Seguint els horaris, les normes, els manaments de la llei de Déu. Dormint, menjant, rentant-se, copulant, llegint, plorant, rient, sobrevivint. Un ronc somort i indefinit rellesca sobre les teulades, una barreja de sorolls. Motors dels cotxes, maquinària a les fàbriques dels polígons, els camions que recullen les escombraries, la depuradora, milers de calderes... Tots els sons conformen un batec brut, insà, sota la tèrbola cúpula contra la qual s'estavella la llum dels estels.

El carrer Doctor Fleming és desert a aquestes hores. La vorera del cantó nord brilla amarada d'humitat. Blocs de pisos vells, cases "de tota la vida", botigues i apartaments nous. S'alternen sense ordre ni concert. Entre la construcció luxosa d'un banc i la casa abandonada de Can Xiripa, hi ha el bloc de pisos més antic del carrer. L'edifici deu tenir uns seixanta anys. Planta baixa i dues més. Sense ascensor, sense parking, sense esperances d'arribar gaire més lluny. Li cal manteniment, una reforma profunda, que algú l'estimi. Però el van fer sense gràcia, amb un arrebossat que s'esmicola a poc a poc, repintat sempre de color gris clar cada deu o dotze anys; alguna esquerdada que avança erràtica per la façana, com si una sargantana xopada en tinta s'hagués desplaçat buscant el sol; unes finestres petites que semblen ulleres de muntura quadrada per un ulls molt curts de vista; quatre petits balcons com llengües tot just sortint de la boca, fent una ganyota; i el més preocupant de tot, una incipient tendència a imitar la torre de Pisa, encara no se n'ha adonat ningú, però recte no està l'edifici, no...

BAIXOS PRIMERA

El Miquel, vidu, vuitanta-dos anys, encara és assegut a la seva butaca mirant la televisió, que va a tota vela. Cada dia va a dormir més tard. Pensa que això està relacionat amb les becaines cada vegada més llargues que fa després de dinar. Però viu sol des de fa ja sets anys, quan l'Angelina, la seva dona, va morir d'un infart. I li costa mantenir una certa disciplina. Ara mateix no sap ni quin canal té posat. Surt gent que crida, no els entén, tots són joves, semblen bojós... Quan per fi tanca la televisió i es disposa a realitzar la difícil i llarga maniobra d'aixecar-se, quedar dret, mantenir l'equilibri i fer la primera passa; sent, tot i la seva sordesa, que els veïns de dalt ja hi estan posats. Els grinyols de les molles del matalàs marquen el ritme dels crits de la dona, que escampa els seus orgasmes pel bloc gairebé cada nit. El Miquel somriu i pensa "ai si jo tingués vint anys menys, encara podria fer mal...". Ell havia estat viatjant, representant de productes per al cabell, que anava oferint a les diferents perruqueries de la comarca. Era un home normalet físicament, però sabia enraonar, ensabonar i ensarronar... Els seus records cada vegada estan sota més capes d'enganxosa indefinició, com una samarreta que havia estat acolorida i que de tant rentar-la ja no es veu clar el dibuix; però les seves conquestes es comptaven per desenes. Els dies de cada dia la majoria dels homes eren a treballar, lluny de la llar, i les dones eren soles, amb ganes d'esquitxar la monotonia amb una humida aventura; innòcua, inconfessable, inoblidable. Al bloc tots l'anomenen "l'avi Miquel" encara que ell i l'Angelina no van tenir fills i, per tant, ni és pare ni molt menys avi...

BAIXOS SEGONA

Aquí dins, sí, silenci. El matrimoni gran que hi vivia va morir fa un parell d'anys, amb pocs mesos de diferència entre l'un i l'altre. Tenien un fill, l'Eduard Maria, que encara deu viure, però no pas al país. Fa molt de temps que no se'l veu al poble, ni tan sols pels dos enterraments. La vivenda dorm i espera que algú vingui a prendre'n possessió. Els records de tota una vida hi són escampats, desitjant que algú se'ls quedi i els torni a estimar com ho feien el Martí i la Sisqueta. Però saben que el seu final amb cada dia que passa és fa més i més negre. Al rebedor, un munt de cartes reposen al terra. El carter primer les deixava a la bústia de fora, i quan ja no li van caber, va decidir ficar-les per sota la porta. Una lleugera capa de pols banya tots els mobles, els objectes, les fotografies, les cortines, el terra... Com si busqués que al final tot desaparegués, invisible, intangible en la mesura en que les coses només tenen valor i significat si són d'algú, no pas quan estan abandonades. La fotografia de casament del Martí i la Sisqueta regna orgullosa dins el seu marc de plata, sobre el tapet de ganxet, al prestatge central de l'aparador. Allà dins encara no hi ha arribat la pols i la parella jove manté el seu somriure etern, com si des d'aquell dia, el vuit d'agost del mil nou-cents cinquanta-vuit, tot hagués estat una bassa d'oli. Com les pel·lícules que acaben amb un casament i la promesa implícita d'una felicitat duradora. Però no va ser el cas, no sol ser el cas gairebé mai. Però aquella parella van fer córrer la roda, com tots els altres hámsters, amb estones de tot. Els llits parats, la cuina com si hagués d'arribar algú a sopar, la llum de la lluna que s'ha cansat de fer brillar la gebrada i ara juga a dibuixar ombres sobre el terra del menjador, penetrant per l'única finestra que té la persiana apujada, perquè es va encallar, just una setmana abans de la mort del Martí, i així es va quedar. La cortina, que abans de groga era blanca, es deixa traspasar per la claror, ondulant-se sota l'argentada carícia.

PRIMER PRIMERA

La Mònica deixa caure el cap sobre el coixí amb un darrer gemec de plaer. Nua, suada, desfeta, tanca els ulls i s'empassa la saliva. Respira i somriu. Al seu costat, el Sergi, ja busca els llençols i la manta, per tapar-se, els ulls ja se li tanquen. El despertador tocarà a les sis en punt del matí i ja deu ser a la vora l'una. Ella estira una mà i la deixa caure amb delicadesa sobre el maluc d'ell. Li diu que l'estima. Ell també ho diu. Després un parell de "bona nits".

Ella pensa que potser aquesta vegada serà la bona, vol quedar-se embarassada, els hi faria il·lusió tenir un fill, ara que tots dos tenen feina, una llar, un parell de cotxes, la vida encarrilada. No arriben a la trentena, mestres que es van conèixer a la feina, a l'institut de secundària que hi ha al poble del costat. Ja fa tres anys que viuen junts. A la Mònica li agradaria casar-se, tot i que des del principi tots dos van dir que no calia, però ella espera que el Sergi li demani algun dia, si pot ser, abans de tenir el fill.

El Sergi ja fa dies que rumia la manera de plantejar-li a la Mònica una separació temporal. És un tema molt fotut perquè ell no està pas enamorat de ningú més i tot el que tenen ho han comprat entre els dos. Però la idea se li ha anat infiltrant al cervell com un cuc llefiscós, llarg i fred, que li acaricia les neurones lascivament, no deixant-lo pensar amb claredat. I pel treball ara ella vol ser mare. I ell, que sempre s'ha deixat portar, li segueix la corrent, i no paren de fer l'amor. És conscient que s'ha de decidir, abans no sigui massa tard i la vida decideixi per ell... Però té tanta son...

PRIMER SEGONA

L'Encarnació, soltera, infermera jubilada, seixanta-set anys, ja fa estona que dorm. Cada dia se'n va al llit més d'hora, pels voltants de les deu ja li agrada ser entre els llençols. Amb el xarabascat que fan els del pis de sobre a l'hora d'anar a dormir, amb els trigèmings, corredisses, crits i ella ni s'immuta, el ritme dels seus roncs es manté constant. Fa un parell de mesos que va més cansada, des que es dedica a la "feina".

Ella surt a caminar cada dia, pel matí, una horeta. I ja feia temps que havia observat que la canalla de l'escola que hi ha al final del carrer no hi havia dia que no estiguessin cridant, amb les carones empastades al filat de la tanca. "Senyoraaa, la pilota", "La pilota, senyooooor". I la gent, segons qui, no tothom, els hi tornava la pilota per sobre la tanca. Hi deu haver unes deu pilotes al pati, en diferents torns, per diferents edats; de goma, de cuir... I tard o d'hora, la desgràcia... Una mica massa de força a la cossa, un excessiu efecte a la vaselina... i la pilota corrent lliure pel carrer, fins que s'atura, mirant a la canalla, ella lliure, ells tancats, res ella sense ells, res ells sense ella.

Els hi havia tornat la pilota algun dia, també havia vist que molta gent passava de llarg. No sempre hi ha temps per aturar-se, de vegades els nens cridaven a la gent que passava amb el cotxe i, és clar, no s'aturaven.

A principis d'octubre, l'Encarnació, sense haver-ho premeditat, es va quedar "fent guàrdia" les dues hores en total que durava el pati, entre infantil i primària. Aquell primer dia va tornar quatre pilotes. Quan va arribar a casa sí que va reflexionar, per què ho havia fet, i si ho faria més... No en va treure l'aigua clara però l'endemà hi va tornar... Dissimulava, seia en un dels quatre bancs que hi havia al llarg del carrer. Feia veure que llegia, o que prenia el sol, que anava a la seva... Però estava pendent... I tard o d'hora saltava una pilota i els crits dels nens pujaven d'intensitat. Primer insults, al que ho havia fet, després demandes d'ajuda, de seguida la veien, una dona al carrer. I ella hi anava i els hi tornava. Com més petits són els nens més somriuen i li donen les gràcies. Els més grans simplement agafen la pilota i tornen corrents a jugar.

Ella és conscient de que la seva "afició" podria cridar l'atenció, de que podrien pensar que no està bé del cap. Però de moment ja fa dos mesos que ho practica, ella se sent feliç, com si hagués trobat el seu lloc en una cadena que fins ara havia estat orfe, mal acabada. Els alumnes no es fixen en ella, ni tan sols s'adonen de que la dona que els hi torna la pilota és la mateixa cada dia. Ells van a la seva, només tenen ulls per a aquella cosa rodona, de vegades vermella, de vegades mig desinflada.

SEGON PRIMERA

El Ferran s'acaba de fer una palla escoltant els gemecs de la veïna de sota. No ho pot evitar. Els seus pares dormen a l'habitació del costat però no creu que el sentin, Ells també deuen escoltar aquells gemecs que semblen tenir consistència, com esquinçalls de saliva calenta surant a l'aire, enganxant-se a la pell... Ara que ja s'ha relaxat, vol pensar en les eleccions del vint-i-u de desembre. Serà la primera vegada que podrà votar. Va fer divuit anys tot just fa tres setmanes. Demà té un examen però creu que ja té el tema dominat, Mates, així que intenta reflexionar per veure a qui dona el seu vot. Mentre no podia votar es mirava el panorama polític sense interès, amb indulgència. Però ara sent com una mena de responsabilitat. I ho vol fer bé. Intenta aclarir-se, entre el que ell vol, el que li agradaria, i el que ofereixen els partits. Fa dies que hi pensa i sempre acaba amb mal de cap. El seu pare ja li ha intentat "aconsellar" un determinat partit un parell de vegades. I al Ferran li ha fet ràbia, perquè ell ja no és un nen i pensa que si al final no es pot decidir per cap, votarà al partit més contrari possible, ideològicament parlant, al que li ha recomanat el seu pare. Apa!

SEGON SEGONA

El Celestí i la Carlota, tots dos a l'atur, tots dos sense ofici ni benefici, s'acaben de ficar al llit, esgotats. Es fan creus del moment en que van decidir ser pares. "Què collons pensàvem?" es diu el Celestí una vegada més.

Tothom es pensa que la Carlota va seguir un tractament de fertilitat, perquè tots dos ja estan a la vora la quarantena. Però no, van néixer tres criatures per casualitat, sense saber-ne ben bé els motius, no hi havia cap més cas a les seves famílies. Tres nens mascles, de cop. I s'havia acabat la tranquil·litat, i els pocs diners que els hi quedaven... Sí, és clar que estant tots dos a l'atur i amb tres nens de tres anys tenen ajuts de l'administració, però mai n'hi ha prou...

La Carlota pensa que això de la maternitat està sobrevalorat, que si pogués tornar enrere no es deixaria ensarronar pel Celestí. Li fa mal tot el cos. Putes tres feres que va tenir... I mira que els estima, eh, ja no podria viure sense ells... Però cada nit, abans d'adormir-se fantasieja amb la idea de viatjar en el temps, de creuar les cames ben fort i no deixar que el Celestí la penetri sobre la sorra d'aquella platja de la qual ja ni tan sols recorda el nom. Sí, està segura que va ser aquella nit...

SOTERRANI

El bloc de pisos no té parking però si que quan el van construir van deixar un petit soterrani, d'un metre d'alçada aproximadament, com una mena de cambra d'aire aïllant de la humitat del terreny. Allà sota hi ha cables, canonades i un niu de rates. La Rata, la mare, es mou nerviosa per l'amagatall. Té un niu construït amb tot de bocins de paper de diari i quatre cries que va parir fa dues nits. Ha estat un part tardà, no és precisament el desembre una boca època per a la reproducció, quan el fred és torna més viu i el menjar costa de trobar. Fa una estona que la Rata ha sortit a la negra nit, a la zona dels contenidors, per veure si tenia sort i algú havia deixat la bossa d'escombreries fora del seu lloc, o per si el camió, al fer la recollida, hagués deixat alguna resta al terra. Però no hi ha hagut sort. Només la vorera xopa d'aigua, el glaç a l'aire volent-la atrapar i l'olor temptadora de les restes que els humans deixen allà dins, perquè ella ho pugui ensumar però no pas tastar. Les cries criden i li fereixen l'oïda, torna al niu i quatre boques afamades li xuclen la vida xarrup a xarrup.

Els dies van passant, tan iguals els uns amb els altres que de vegades sembla que el temps s'hagi encallat en un dia glaçat de desembre en que, per sobre del batec infecte de sempre, s'escolten nades repetides una i altra vegada fins a la nàusea. La nit rellisca una vegada més per les taulades, per les branques nues dels arbres, pel carrer que fa pudor de pixum de gos. L'edifici que fa anys que ha començat a inclinar-se, encara imperceptiblement, té gairebé tots els seus miops ulls il·luminats. És la nit de Nadal i als mitjans de comunicació insisteixen tant en aquestes coses que fins i tot els veïns que viuen sols, l'avi Miquel i l'Encarnació, estan preparant un àpat especial, poca cosa, però diferent...

La Rata ha aconseguit passar del soterrani a la porteria a través de l'armari dels comptadors. L'olor que fa l'escala li fa brillar els ulls de gana. Ja sap que als Baixos poca cosa hi trobarà. L'avi Miquel menja com un ocellet i a l'altra porta no hi viu ningú. Puja els escalons amb dificultat però l'esperança de trobar algun aliment li dona forces. Coi, al primer pis tampoc hi acaba de localitzar el focus de l'aroma que l'està embogint. L'Encarnació s'ha fet verdura bullida com sempre, serà als postres que farà un extra. I la parella de mestres han anat a casa els pares.

La Rata continua pujant, fins el segon pis. Uuuuuuuuuuuuuuuu sí, és aquí, aquí hi ha totes les olors concentrades, la saliva li cau pels cantons de la boca i mulla el terra lleugerament. A casa el Ferran, que ja va votar (en blanc), la seva mare està fent graellada de peix i també hi ha escudella de primer. Un fil juganer de fragant vapor es passeja per tot el pis, fins que passa per sota la porta de l'entrada i es cargola als narius de la Rata. Ella prem el nas contra la porta, però no hi ha manera, no s'obre. A l'altre cantó del replà, a ca els trigèmins, entre els crits i el xarrabascat, cops de bastó i ànims a un tal Tió, l'olor és de costelles de porc al forn... La mare dels nens obre la porta de cop, la Rata baixa ràpidament un parell d'escalons. La dona va a ca els veïns a demanar-los si tenen un llevataps. La Rata continua baixant els escalons, espantada, fins que torna a ser dins l'armari dels comptadors i d'allà es deixa caure al soterrani de nou. Maleït sigui. Al niu les cries són mortes de fa dies. Massa tard per parir. I ella també es morirà de gana i de fred. Acosta el morro als cables que pengen a la vora de la paret, li fan pessigolles al nas, com una mena de formigueig. Sense pensar-ho, obre la boca i la torna a tancar amb totes les seves forces, potser serà una bona menja...

Marxa la llum a tot el bloc. Silenci. Fora televisions, ordinadors, forns, neveres, llums de Nadal amb música (qui va ser el sàdic que ho va inventar?).

A l'escala se sent com es van obrint les portes.

—Què ha passat? Que és general? —diu l'avi Miquel des dels baixos.

—Què teniu llum vosaltres? —indaga l'Encarnació des del primer.

—Al carrer hi ha llum —diu el Celestí des del segon amb els tres nens agafats a les cames, espantats per la foscor.

—Doncs això és cosa nostra —afegeix el Ferran, que està estudiant formació professional en electricitat.

El noi comença a baixar les escales amb compte, il·luminant-se els peus amb el mòbil, fins a l'armari on hi ha els comptadors, però allà no hi veu res d'anormal.

—A aquestes hores no trobarem ningú que vingui a solucionar el tema —diu l'avi Miquel que també està fent llum dins de l'armari amb una llanterna.

— I ara què? Tot el menjar a mig fer!!! —s'escolta que diuen gairebé a l'uníson les dues cuineres del segon.

—Això de la vitroceràmica és molt net i molt maco, però quan marxa la llum ens quedem ben penjats —diu l'Encarnació tot posant-se un jersey sobre la camisa de dormir que ja portava.

Fa un any que tots els veïns van instal·lar plaques vitroceràmiques aprofitant una oferta que els hi van fer i, no ens enganyem, tots ho van fer perquè ningú volia ser menys que l'altre.

—Sí, aquí l'única vivenda que no té vitro és la dels Baixos Segona i perquè tots dos ja eren morts quan nosaltres les vam posar... —afegeix la dona.

I les seves paraules resten surant a la foscor, perquè cada un dels veïns les assimili i pensi, pensi...

—Collons! —diu el Celestí- Al pis deshabitat hi ha cuina de butà, me'n recordo.

—Què insinues? —diu la seva dona- Vols dir que hi haurà encara butà a la casa? Vols dir que hi podríem entrar i acabar de cuinar el menjar?

I un cop més les paraules ballen, amb lletres de tots colors per tots els replans de l'escala.

—Jo encara tinc un joc de claus —diu l'avi Miquel, Baixos Primera.

—Per entrar i mirar no passa res —afegeix l'Encarnació, Primer Segona.

—Si hi hagués butà, podríem cuinar tots junts, fer un àpat comunitari, recordo l'enorme taula que hi havia al menjador —el Ferran, Segon Primera, ja s'hi troba.

—No podem pas deixar que el menjar es faci malbé, és la nit de Nadal —somiueja la Carlota, Segon Segona, tot vigilant que els nens no caiguin per l'escala.

I com que la vida es taaaaaaaan avorrida, com que tots necessitem viure petites aventures de tant en tant, com que qualsevol excusa és bona per xafardejar a casa dels altres... Tots els veïns del bloc es traslladen al Baixos Segona. Hi porten espelmes, llanternes, escombres, draps de la pols, menjar i begudes. Quan aconseguen il·luminar mínimament el menjador i la cuina, comproven que, efectivament, la cuina és de butà i que hi ha una bombona. Obren el gas i una flameta blava petoneja la flameta groga del misto que subjecta el Celestí vora del fogó. Tots aplaudeixen i es reprèn la cocció dels aliments; s'eixuga la pols de la gran taula, de les cadires; es treuen tovalles, tovallons, plats i coberts dels calaixos. Sí que fa una mica de fred, sí que fa olor de resclosit. Però són deu persones i de seguida es caldeja el menjador amb les portes tancades. I a la cuina les olors de l'escudella, del peix, del porc; s'escampen donant vida de nou a la llar oblidada.

Cap d'una hora, pels voltants de les onze de la nit, són tots a taula asseguts i amb tot de menjar al davant. Riuen, beuen, brinden pels veïns morts. A l'aparador, la llum ataronjada de les flames de les espelmes, llepa la fotografia de casament del Martí i la Sisqueta, dibuixant-los als llavis somriures nous. Els trigèmins, que de vegades al pati de l'escola llancen la pilota a fora expressament perquè l'Encarnació els hi pugui tornar, es posen a cantar la nadala que han après a classe...

El taxi s'allunya ràpid carrer amunt. L'Eduard Maria deixa la maleta a la vorera i prova les claus que fa tants anys que no fa servir. Ve directe de l'aeroport, fa dotze hores que ha sortit de Nova Delhi, per fi s'ha decidit a tornar a casa, encara que sap que els seus pares ja són morts, però creu que algú ha de venir a posar ordre, a recollir els records, a acabar de tancar aquell parell de vides que li van donar la seva.

Doncs sí, la clau encara va bé i l'Eduard Maria s'atura sorprès al mig de la porteria. No pot ser, tot és a les fosques, però de sota la porta de casa seva surt llum, i olor de menjar, i se sent gent fent xerinola. Mira que li van dir, això dels ocupes, però ell mai va pensar que li podria passar... Se sent la veu d'un home dient "Proposo un brindis per aquesta nit de Nadal que em fa l'efecte que mai oblidarem".

L'Eduard Maria treu el mòbil i marca el número de la policia local, que espera que continuï sent el mateix que té gravat de fa tant de temps. Mentre, dins el Baixos Segona, a la cuina, la goma que va de la bombona als fogons, ha començat a alliberar gas butà per tot de petits porus que la humitat, la manca d'ús i la sobtada tornada a l'activitat han propiciat. Se sent un lleu xiuxiueig, com una serp que es va desenroscant a poc a poc. Sota el terra de la cuina, al soterrani, la Rata electrocutada s'ha encès en flames, que han incendiat el niu i que s'arrosseguen pels cables, amunt, amunt...

Des del cel, el poble sencer es veu enterbolit, com si una gran campana de vidre fumats el cobrís. Pocs cotxes circulant als carrers, uns quants més a l'autopista que passa pel costat. Ja està glaçant. Les herbes que creixen al costat de la riera tenen gebre a les fulles allargassades i la llum de la lluna el fa brillar com si fos delicat cristall. Més de vint mil persones són a casa seva. Al llit, al sofà del menjador, encara a la cuina recollint... Vint mil ànimes com hámsters en una roda.